

AZ IDENTITÁSALAKÍTÁS HASONLÓSÁGAI ÉS KÜLÖNBΣÉGEI SERDÜLŐK ÉS FIATAL FELNŐTTEK KÖRÉBEN

S-3

Szabó Hangya Lilla *, Jámbori Szilvia **, Gál Zita **

** SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola*

*** SZTE Pszichológiai Intézet; SZTE Szociális Kompetencia Kutatócsoport*

Kulcsszavak: interperszonális identitás; társas támogatás; önértékelés

Az identitásalakítás olyan dinamikus folyamatként fogható fel, amely lehetővé teszi a különböző állapotok közötti rugalmas átjárást (Marcia, 1987). Így nem csupán alacsonyabb státusból magasabba, hanem magasabból alacsonyabba is lehetséges az átmenet. A regresszió általában az új, váratlan helyzetekhez való alkalmazkodás nehézségeit, az átmenetek bizonytalanságát is tükrözi (Waterman, 1982). A serdülőkör legmeghatározóbb feladata az identitásalakítás folyamata (Erikson, 1968), ami egyéni és társas szinten egyaránt vizsgálható. Az identitás a személy önmeghatározásán kívül arra is vonatkozik, hogyan viselkedik az egyén interperszonális vagy szociális kontextusban (Baumeister, 1986). Az identitásalakítás folyamatában rendkívül jelentős szerepet töltenek be a fiatal életében jelen lévő referenciaszemélyek, jelentős mások, akik által nyújtott társas támogatás mint pszichoszociális erőforrás támogathatja az identitásalakítást (Kaplan et al., 1977). A serdülőkori identitás befolyásolja a fiatal jövőképét, önértékelését, meghatározza a társas helyzetekhez való viszonyát is (Szabó, 2010). Kutatásunk célja egyrészt a 9–10. osztályos diákok és az elsőéves egyetemisták identitásállapotának feltárása volt, másrészt annak elemzése, hogy a különböző identitásállapotok milyen összefüggésben állnak az önértékeléssel és a társas támogatással. A kutatás során a Rosenberg Önértékelés Skála (Sallay et al., 2014), az EOM-EIS-II Interperszonális identitás alskálája (Bennion & Adams, 1986; magyarul Biegelbauer, 2003; Szabó, 2003) és a Multidimenzionális Társas Támogatás Kérdőív (Papp-Zipernovszky et al., 2017) adatait elemeztük. Az eredmények alapján a moratórium és a diffúz identitás állapota gyakrabban jelenik meg a fiatal felnőttek körében, ami tükrözheti az új élethelyzethez való alkalmazkodás bizonytalanságát is. Mind a serdülők, mind a fiatal felnőttek esetében az észlelt családi támogatás kapcsolatban áll a valódi identitás kialakulásával. Azon diákok, akik az interperszonális identitás valódi identitás állapotában vannak, magasabb önértékeléssel, míg a diffúz identitást mutatók alacsonyabb önértékeléssel rendelkeznek, ami szignifikánsan alacsonyabb mértékű baráti és jelentős másoktól észlelt támogatással jár együtt. Az adatok összhangban állnak Adams (1985) vizsgálati eredményeivel, melynek értelmében a szülők érzelmi támogatása a moratórium és a valódi identitás kialakulásának kedvez.

A kutatást az EFOP-3.6.1-16-2016-00008 azonosítójú, EU társfinanszírozású projekt támogatta.